

PRILAGODBA ISPITNE TEHNOLOGIJE NA ISPITIMA DRŽAVNE MATURE

Upute za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature odnose se na postupke prijave učenika i mogućnosti prilagodbe ispitne tehnologije (ispitni materijal i ispitni postupci) ovisno o potrebi učenika.

Prilagođena ispitna tehnologija treba biti omogućena učenicima koji tijekom cijeloga školovanja ili dužega razdoblja imaju teškoće i onima kod kojih je do promjena u zdravstvenome stanju, koje uvjetuju prilagodbe u polaganju ispita, došlo u skorije vrijeme. Zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije razmatra Stručna skupina za procjenu opravdanosti zahtjeva čiji su članovi edukacijsko-rehabilitacijski stručnjaci i predstavnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi, Ministarstva obitelji, branitelja i generacijske solidarnosti, Agencije za odgoj i obrazovanje, Agencije za strukovno obrazovanje te Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom. Prema članku 65. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN, 87/08.) učenici s teškoćama su:

- učenici s teškoćama u razvoju,
- učenici s teškoćama u učenju, problemima u ponašanju i emocionalnim problemima,
- učenici s teškoćama uvjetovanim odgojnim, socijalnim, ekonomskim, kulturalnim i jezičnim čimbenicima.

To su učenici/kandidati koji imaju:

- specifične teškoće u učenju, jezične i komunikacijske teškoće: značajne teškoće čitanja, pisanja, govorenja i manipulacije brojevima koje su vezane uz teškoće u procesuiranju simboličkoga jezika, npr. kod disleksije i diskalkulije, govorne i jezične teškoće koje uzrokuju teškoće u komunikaciji, npr. afazija, disfazija, problemi u artikulaciji i sl.,
- motoričke i senzoričke teškoće: poremećaji pokreta i položaja tijela, smanjena/onemogućena funkcija pojedinih dijelova tijela, nepostojanje dijelova tijela; oštećenja sluha i vida,
- emocionalne teškoće i smetnje u ponašanju: bježanje od kuće i iz škole, akademski neuspjeh, deficit pažnje/ hiperaktivni poremećaj, poremećaj prilagodbe, potištenost, poremećaj ophođenja i prkošenja, antisocijalno ponašanje, agresivno ponašanje, devijantno i delinkventno ponašanje, psihogeno uvjetovani poremećaji u ponašanju i dr.,
- teškoće u području mentalnoga zdravlja: različita psihotična stanja, problemi prehrane, strahovi, anksioznost, emocionalne smetnje i sl.

Moguće je da neki učenici imaju dugoročne ili trajne zdravstvene probleme koji su utjecali na njihov proces učenja, a mogu utjecati i na polaganje ispita državne mature. Zdravstveni problemi mogu biti: bolesti srca i krvožilnoga sustava, bolesti živčanoga sustava, bolesti probavnoga sustava, bolesti mokraćnoga sustava, bolesti dišnoga sustava i bolesti žlijezda s unutrašnjim lučenjem (npr. srčane bolesti, leukemija, tumori, hepatitis, tuberkuloza, astma, alergije, dijabetes, epilepsija, AIDS i dr.).

Učenicima sa zdravstvenim problemima način postavljanja zahtjeva za prilagodbu ispitne tehnologije i prilagodbe pojedinačno odobrava Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Prema članku 20. Pravilnika o polaganju ispita državne mature učenici u pravilu polažu ispite u školi koju pohađaju. U slučaju zdravstvenih teškoća polaganje ispita državne mature moguće je organizirati i na drugome mjestu, npr. u bolnici. Prije toga učenik mora dobiti suglasnost liječnika o tome da polaganje ispita državne mature ne će utjecati na njegovo liječenje, odnosno pogoršanje zdravstvenoga stanja. Suglasnost liječnika učenik mora dostaviti Nacionalnomu centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Prilagodbe ispitne tehnologije uključuju:

- pristupačnost prostora,
- provođenje ispita u posebnome prostoru,
- posebna pomagala,
- posebnu/prilagođenu opremu,
- prilagođeni ispitni material,
- izuzeće od ispita ili dijela ispita koji učenik zbog vrste i stupnja teškoće u razvoju ne može polagati,
- pomoć osobnoga pomagača,
- pomoć njegovatelja,
- produljeno vrijeme za polaganje ispita,
- provođenje ispita izvan škole.

Redovni učenici prvu informaciju o postavljanju zahtjeva za prilagodbom ispitne tehnologije daju ispitnomu koordinatoru. Ispitni koordinator učeniku daje detaljne upute o načinu ostvarivanja toga prava. Informira ga o tome koju dokumentaciju treba dostaviti, koje obrasce treba popuniti i u kojim rokovima. Sve ove informacije ispitni koordinador dobiva od Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja. Nakon što učenik ispitnomu koordinatoru dostavi svu potrebnu dokumentaciju, ispitni koordinador kompletirani zahtjev dostavlja Nacionalnomu centru za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Podatci koje je potrebno upisati u obrasce mogu biti iz dokumenata na temelju kojih je učenik/kandidat ostvarivao pravo na posebnosti tijekom školovanja (Rješenje o primjerenom obliku školovanja učenika s teškoćama u razvoju), prava iz socijalne skrbi (Nalaz i mišljenje o vrsti i stupnju teškoće u razvoju), nalaza i mišljenja (medicinska, pedagoška, psihološka, defektološka dokumentacija) i mišljenja stručnoga tima škole. Ovim dokumentima ujedno se i potkrjepljuje zahtjev za prilagodbu ispitne tehnologije. Kod učenika s višestrukim teškoćama u razvoju potrebno je navesti sve posebnosti. Formalni zahtjev mora biti poslan do roka koji odredi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja i mora sadržavati svu dokumentaciju koja je nužna za odobravanje prilagodbe. Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja mora dobiti i podatke o načinu na koji je škola primjenjivala prilagodbe u radu s učenikom s teškoćama, a iz kojih je vidljivo učenikovo prijašnje i sadašnje stanje.

Uz opće podatke o školi/učeniku ili kandidatu zahtjev treba sadržavati ove elemente:

- razlog traženja prilagodbe
- priloženu dokumentaciju:

1. medicinska,
  2. psihološka,
  3. pedagoška,
  4. defektološka,
  5. Rješenje o primjerenom obliku školovanja,
  6. Nalaz i mišljenje o vrsti i stupnju teškoće u razvoju,
  7. mišljenje službe za profesionalnu orijentaciju,
  8. mišljenje stručnoga tima škole o posebnim odgojno-obrazovnim potrebama.
- prilagodbe koje je učenik imao tijekom školovanja,
  - prijedlog prilagodbe ispitne tehnologije.

Detaljne informacije o potrebnoj dokumentaciji vezanoj za pojedinu poteškoću mogu se pronaći na web stranici škole. (Prilagodba ispitne tehnologije, Upute za prilagodbu ispitne tehnologije na ispitima državne mature i Tablica potrebne dokumentacije.)